

Sikkerhetskontroll

Informasjon

I denne presentasjonen finner du løsninger på de ulike oppgavene knyttet til den første delen av førerprøven - sikkerhetskontrollen. Under følger kun en teoretisk gjennomgang.

Det anbefales at du tar en praktisk gjennomgang i skolebilen sammen med din trafikklærer i tillegg. Bildene i sikkerhetskontrollen er av en Tesla Y Juniper 2025 mod som benyttes i opplæring ved Skills Trafikkskole.

Vær obs på at det kan være ulikheter mellom bilen i presentasjonen og den du benytter til vanlig. Spør din trafikklærer om eventuelle forskjeller.

Bakgrunn

Vegtrafikklovens § 23. Ansvaret for kjøretøyets stand m.m.

Før kjøringen begynner, **skal føreren forvise seg om at kjøretøyet er i forsvarlig og forskriftsmessig stand og at det er forsvarlig og forskriftsmessig lastet.** Han skal sørge for at kjøretøyet også under bruken er i forsvarlig stand og forsvarlig lastet. Eier av kjøretøy eller den som på eierens vegne har rådighet over det, plikter å sørge for at kjøretøyet ikke brukes dersom det ikke er i forsvarlig stand.

Endret ved lov 4 juli 1991 nr. 49.

Kilde: lovdata.no

Sikkerhetskontrollen omhandler 7 forskjellige tema

Tema 1: Vognkort

- Nyttelast
- Hengervekt
- Koplingslast

Tema 2: Dekk

- Dekkdimensjon
- Bæreevne
- Skader
- Slitasje
- Mønsterdybde
- Luftrykk

Tema 3: Lys

- Bremselys
- Nødllys
- Nærlys/Fjernlys
- Parkeringslys
- Tåkelys
- Baklys/Skiltlys
- Kjørelys

Tema 4: Motorrommet

- Batteri
- Spylervæske

Tema 5: Generell sikkerhet

- Varseltrekant
- Servostyring
- Bremskraftforsterker
- Skjevtrekk
- Styring
- Lyd- og Lyshorn
- Sikkerhetsbelter
- Lastesikring
- Refleksvest
- Jekk
- Ratt

Tema 6: Varsellamper

- Airbag
- 2-krets bremsesystem
- ABS

Tema 7: Betjening

- Vindusvisker/spyler
- Varmeapparat
- Fjerne dugg/avising
- Rekkevidde
- Åpne ladeluke

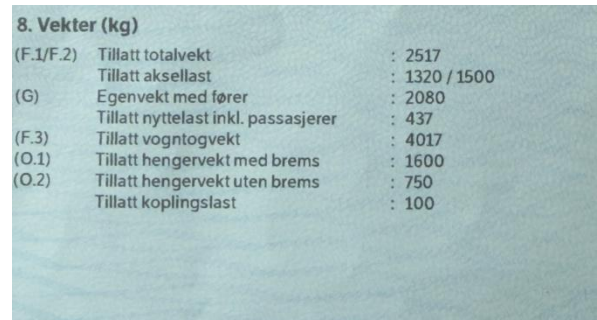
Nyttelast

Hvor stor nyttelast kan denne bilen ha i tillegg til oss som er i bilen nå?

Førerens vekt er inkludert i «Egenvekt med fører». Det betyr at du ser bort fra fører sin vekt når du regner ut nyttelast. Bagasje + Passasjerer = Nyttelast.

Hvilke ulemper kan du oppleve dersom du har for tung last i bilen?

Bilens bremse- og akselerasjonsmuligheter blir dårligere. I tillegg kan du oppleve å få dårligere styring og veigrep på forhjulene.

8. Vekter (kg)		
(F.1/F.2)	Tillatt totalvekt	: 2517
	Tillatt aksellast	: 1320 / 1500
(G)	Egenvekt med fører	: 2080
	Tillatt nyttelast inkl. passasjerer	: 437
(F.3)	Tillatt vogntogvekt	: 4017
(O.1)	Tillatt hengervekt med brems	: 1600
(O.2)	Tillatt hengervekt uten brems	: 750
	Tillatt kopplingslast	: 100

Hengervekt

Hva er største tillatte totalvekt tilhenger denne bilen kan trekke?

Tillatt hengervekt, med brems: 1600 kg

Har du lov til å kjøre denne bilen med en tilhenger på 1600 kg med førerkort klasse B?

Bil (tillatt totalvekt) + tilhenger må ikke overstige 3500kg.

Hvilke konsekvenser kan det få å kjøre med for tung tilhenger?

Bremse- og akselerasjonsmuligheter reduseres.

I tillegg kan du oppleve å få dårligere styring og veigrep på forhjulene.

3500kg - Tillatt totalvekt på bilen = Lovlig tillatt totalvekt tilhenger

Obs! Sjekk alltid med vognkortet at bilen kan trekke vekten på hengeren av svaret gitt i formelen.

Hvor stor "Tillatt totalvekt" tilhenger kan du trekke etter denne bilen med førerkort kl B?

Bruk formelen: $3500\text{kg} - 2517\text{kg}$ ("Tillatt totalvekt" bil) = 983 kg lovlig "Tillatt totalvekt" tilhenger.

Bilen kan trekke 1600kg, men du kan ikke kjøre så tung tilhenger med førerkort klasse B.

Hvilke konsekvenser kan det få å kjøre med tilhenger med for stor tillatt totalvekt?

Vogntogets (bil og hengers) bremse- og akselerasjonsmuligheter reduseres. I tillegg kan du oppleve å få dårligere styring og veigrep på forhjulene.

Det er i tillegg ulovlig å kjøre henger med for stor tillatt totalvekt.

TEMA 2 – DEKK

Dekkdimensjon

Hva er riktig dekkdimensjon på denne bilen?

Standard Dekkdimensjon er 255/45 R19.

Hvilken bæreevne må dekkene minst ha på denne bilen?

Bæreevne (LOAD INDEX, forkortet "Min. LI") i vognkortet er 104.

Hvilken hastighet må dekkene minimum tåle å bli kjørt med?

W. Dette er en kode for hvor fort dekket må tåle å kjøre.

På sommerdekk må du ha W (eller en bokstav senere i alfabetet), på vinterdekk kan du ha tidligere.

Sjekk at dekkdimensjonen er riktig på alle hjulene:

Se at tallet på dekket samsvarer med vognkortet: 255/45 R19

12. Aksler/dekk/felger						
(L)	Antall aksler					
	Antall aksler med drift					
	Std. dekkdimensjon	Std. felgdim.	Min. L.I	Min innpress	Maks Sporvidde	Min hast
Aksel 1:	255/45R19	9.5J x 1	104	45	1636	W
Aksel 2:	255/45R19	9.5J x 1	104	45	1636	

Bæreevne

Sjekk at bæreevnen er riktig på alle hjulene:

Kravet er 104 ifølge vognkortet. Bæreevnen på dette dekket er 104.

Hastighetskoden (V) står rett etter bæreevnen. Kravet i vognkortet.

Skader

Sjekk dekk og felger for skader

Undersøk dekk for rifter, spiker, skruer og hull i slitebanen.

Sjekk felg for sprekker og bulker.

Hvilke skader er mest vanlige?

De mest vanlige skadene er nevnt over.

Konsekvens av skade på dekk er at det går tomt for luft. Skade på felg gir dårlig stabilitet.

Slitasje

Sjekk slitasjen på alle hjulene

Se på dekket om det er slitt likt både på midten og utpå sidene.

Hva kan slitasjen fortelle deg?

Hvis dekket er slitt på sidene har det vært for lite luft. Slitasje i midten forteller at det har vært for mye luft. Er dekket slitt kun på en side er det noe galt med hjuloppheng og/eller forstilling.

Mønsterdybde

Sjekk mønsterdybden på alle hjulene.

Visuell sjekk. Kan bruke en måler som avbildet, eller en mynt eller liknende.

Hva kan skje under kjøring med for liten mønsterdybde?

Dårligere veigrep, lengre bremselengde og økt fare for vannplaning.

Hva er minstekrav til mønsterdybde på sommer- og vinterdekk?

1,6 mm på sommerdekk og 3,0 mm på vinterdekk.

Luftrykk

Hva er riktig luftrykk i dekkene?

Trykk på «SERVICE» - her står anbefalt luftrykk (2,9 bar).

Sjekk luftrykket i alle hjulene.

Oversikten viser også aktuelt luftrykk i hvert dekk. Kjør eventuelt til nærmeste bensinstasjon og sjekk ved serviceplass.

TEMA 3 – LYS

Bremselys

Sjekk at bremselysene virker:

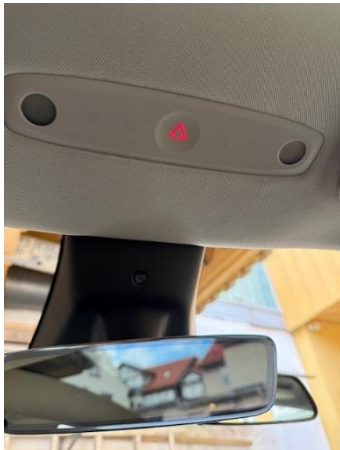
Få en hjelpemann til å se om lysene fungerer når du trykker på bremsepedalen. Er du alene, kan du feste varseltekanten mellom setet og bremsepedalen for å få bremselysene på. Du kan også rygge inntil et vindu og sjekke i speilet.

Er det forsvarlig å kjøre dersom bremselyset ikke virker?

Nei! Trafikken bak vil ikke se at du bremses, noe som kan medføre farlige situasjoner.

Nødlys

Sjekk at nødlyset virker:

Trykk på knappen (som er i taket over speilet) og gå ut og sjekk at alle blinklysene fungerer.

I hvilke situasjoner vil du bruke nødlyset?

For å varsle om en fare f.eks. ved nødstop, punktering eller trafikkuhell.

I mørket vil nødlyset være vanskelig å se dersom du bruker det i kombinasjon med nær- eller fjernlys.

Nærlys

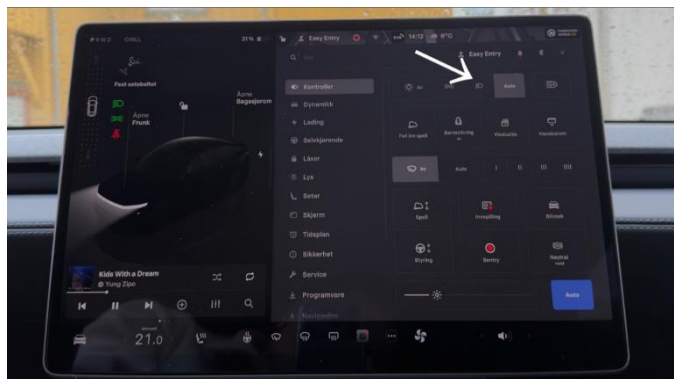
Minimumskrav: 40 m

Sjekk at nærlyset virker og er riktig innstilt.

Visuell sjekk.

Hvilke ulemper medfører det hvis nærlysene er feil innstilt?

Hvis nærlyset er stilt for høyt, vil dette virke blendende for møtende trafikk.

Fjernlys

Vis og forklar hvordan fjernlys fungerer.

Minimumskrav: 100 m

Sett på nærlys og trykk på knappen for fjernlys på rattet. Hold inne i 2 sekunder, da vil fjernlysene være på og det blå symbolet kommer på skjermen.

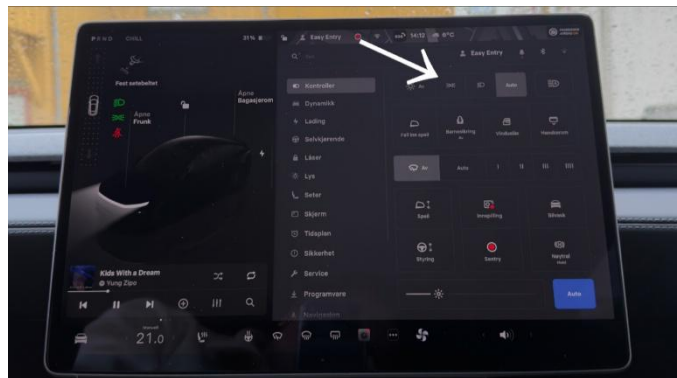
Parkeringslys

Sjekk at parkeringslyset virker:

Trykk på symbolet vist på bildet til venstre. Gå ut å sjekk at det virker. Parkeringslyset er lysstripen fremme på bilen.

I hvilke situasjoner er det viktig at parkeringslyset fungerer?

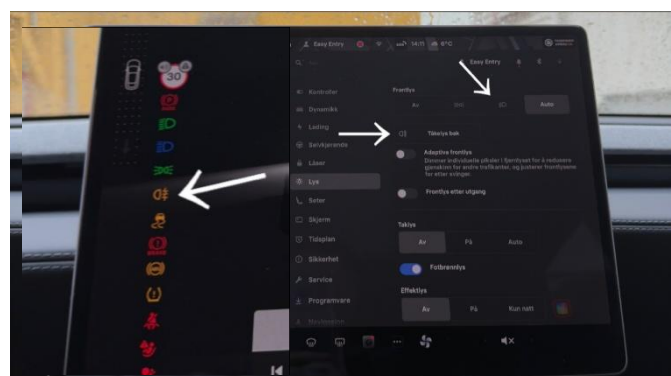
Ved stans i mørket, for eksempel for å slippe av passasjerer er det viktig at parkeringslysene fungerer slik at andre ser passasjerene og unngår å bli blendet.

Tåkelys

Sjekk at tåkelys virker:

Trykk på «LYS» - skru på nærlys og «TÅKELYS BAK» - da lyser en oransje lampe på skjermen som viser at tåkelys bak er på. Gå ut av bilen og sjekk at det røde lyset bakte på bilen er på. Denne teslaen har kun tåkelys bak. Noen biler har også tåkelys foran, slå de på ved å trykke «TÅKELYS FORAN» og sjekkes foran på bilen.

Hvilke ulemper kan det ha hvis tåkelysene blir brukt feil?

Tåkelys foran kan blende møtende trafikk, spesielt i mørket. Tåkelyset bak kan misforstås med bremselys.

Baklys/Skiltlys/Kjørellys

Sjekk at kjørellys og skiltlys virker.

Slå på «auto» og gå bak bilen. Sjekk om kjørellys er på og at skiltlys virker.

Dersom det er lyst ute, vil bilen automatisk velge kjørellys fremme og ha baklys av.

For å sjekke om baklysene virker må du da velge «parkeringslys» før du går og kontrollerer.

Obs: La døren stå litt åpen, for lukker du den helt igjen går lysene av. Bilen er smart...

TEMA 4 – Frunk

Batteri og spylervæske

Hva er risiko med løst batteri?

Det kan forårsake kortslutning og i verste fall lekke farlige stoffer.

Sjekk at batteriet sitter fast:

Dytt litt i batteriet for å sjekke. Batteriet er gjemt bak plastdeksel i Teslaen (se bilde).

Vis hvor du fyller spylervæske:

Velg «åpne frunk» på skjermen, gå foran bilen og løft lokket. Nede til høyre finner du lokket til spylevæske (med symbol).

TEMA 5 – GENERELL SIKKERHET

Varseltrekant

Sett opp varseltrekanten:

Sjekk hvor varseltrekanten finnes i din skolebil. Vær sikker på at du vet hvordan du monterer den. Ligger som oftest i bagasjerommet i selve bagasjedøren. Trykk på «åpne» på bagasjerommet på skjermen i bilen, eller gå ut og trykk på knappen under kamera bak på Teslaen.

Hvor vil du plassere varseltrekanten hvis du skal sette den ut?

Innenfor tettbyggd strøk: 100m.

Utenfor tettbyggd strøk: 200m.

Vurder i tillegg veien – før/etter sving og bakketopp.

Servostyring

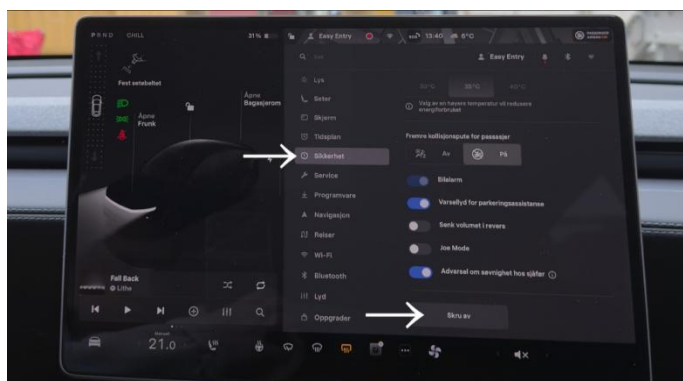
Sjekk at servostyringen fungerer:

Skru av Tesla ved å velge «sikkerhet» - bla heelt nederst – trykk «skru av» og bekreft «skru av».

Sving lett på rattet når bilen er avslått.

Start bilen ved å trykke på bremsen.

Servostyringen fungerer hvis rattet løsner og blir lettere å vri på.

Er det forsvarlig å kjøre hvis den ikke fungerer?

Det kan være forsvarlig, men rattet er mye tyngre å vri på – som vil være uvant for sjåføren og kan føre til farlige situasjoner. Bilen må på verksted.

Bremsekraftforsterker

Sjekk at bremsekraftforsterkeren virker:

Dette kan ikke sjekkes på Tesla da bilen starter når du trykker inn bremsen.

Hvis mulig/på en annen bil sjekker man det på følgende måte: Pump bremsepedalen til den blir hard. Hold den inne mens du starter bilen. Bremsepedalen skal synke litt inn når bremsekraftforsterkeren fungerer.

Er det forsvarlig å kjøre hvis den ikke fungerer?

Nei! Du må trykke hardere på bremsen for å oppnå samme bremseeffekt. Det vil være uvant for en sjåfør, og kan føre til farlige situasjoner.

Skjevtrekk

Sjekk om bremsene har skjevtrekk under prøvebremsing:

I fart: Hold et løst grep rattet og brems, sjekk at bilen ikke trekker til en side.

Hva kan være grunnen til skjevtrekk?

Ulik bremsevirkning på hjulene eller ulikt lufttrykk, spesielt foran.

Vær obs på at veien også kan være skjev eller ha spor, som kan være årsaken til at bilen trekker mot en side.

Styring

Sjekk at styringen er i orden under kjøring:

Bilen skal gå rett frem når du slipper rattet. Rattet skal også rette seg opp etter sving.

Hva kan være grunnen til at bilen drar til en side?

Det kan være feil med forstilling og eller hjuloppheng.

Sjekk om bilen er retningsstabil under kjøring:

Bilen skal gå rett frem når man slipper rattet.

Hva kan være grunnen til at den drar til en side?

Det kan være feil med forstilling og eller hjuloppheng.

Lyd- og lyshorn

Sjekk lydhorn og lyshorn:

Trykk på hornet og blink med fjernlysene.

Trykk kort på fjernlys-knappen for å blinke med fjernlysene.

Trykk inn midten av rattet for å tute.

Sikkerhetsbelter

Sjekk alle sikkerhetsbeltene:

Sjekk at beltene er hele og ikke har fliset seg i kantene.

Dra hardt i beltene for å se at beltestrammeren virker. Slipp beltene og se at de drar seg raskt tilbake i rullene. Sjekk at beltelåsen klikker på plass som den skal.

Hva er risikoen med slappe ruller?

Beltestrammingen vil ikke fungere slik den er tiltenkt ved en ulykke.

Lastsikring

Sjekk at bilen er forsvarlig lastet:

Sjekk at det ikke ligger noe løst inne i kupeen eller i bagasjerommet. Eventuelle gjenstander skal sikres forsvarlig. Vesker, poser, esker etc. puttes innerst i bagasjerommet eller legges *på gulvet* bak fører/passasjer.

Refleksvest

Finn frem refleksvesten:

Skal være lett tilgjengelig fra førerasetet.

Sjekk hvor den befinner seg i din skolebil.

Jekk

Vis hvor du finner jekken i bilen.

Jekk brukes for å løfte bilen mens man skifter dekk. Ofte ligger et reservehjul og en jekk under bagasjerommet i bilen. Denne bilen har ikke jekk eller reservehjul.

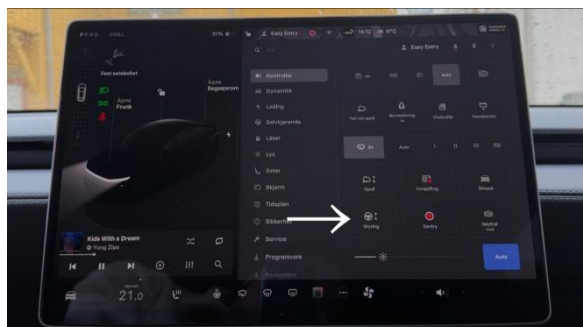
Ratt

Hvordan justerer du rattet i bilen?

Velg «styring» og bruk venstre rullehjul for å justere opp, ned, frem og tilbake.

Hva kan konsekvensene være dersom du ikke har justert rattet riktig?

Det kan bli slitsomt og gi dårligere kontroll over bilen

TEMA 6 – VARSELLAMPER

Airbag

Sjekk at varsellampe for airbag fungerer:

Skrum av bilen ved å velge «Sikkerhet» - bla helt ned - skru av – bekræft skru av. Når du trykker inn bremsa og bilen skrum seg på, evt setter bilen i drive vil varsellampene lyse i området rundt girvelgeren på skjermen. Etter få sekunder vil lampen skru seg av for å vise at alt er i orden.

Har det noen betydning for hvilke passasjerer du plasserer i forsetet når bilen har airbag?

Barn i bakovervendt stol skal IKKE sitte foran med aktiv airbag. Airbag kan gjøre alvorlig skade på små passasjerer (under 140 cm).

To- krets bremsesystem

Sjekk at varsellampe for to-krets bremsesystem fungerer:

Skrum av bilen ved å velge «Sikkerhet» - bla helt ned - skru av – bekræft skru av. Når du trykker inn bremsa og bilen skrum seg på, eller setter bilen i drive vil varsellampene lyse i området rundt girvelgeren på skjermen. Etter få sekunder vil lampen skru seg av for å vise at alt er i orden.

Hva gjør du hvis lampen lyser når du kjører?

Stopp og tilkall veihjelp! Det er noe galt med bremsene dine.

ABS

Sjekk at varsellampe for ABS-bremser fungerer.

Skru av bilen ved å velge «Sikkerhet» - bla helt ned - skru av – bekræft skru av. Når du trykker inn bremsa og bilen skurr seg på, eller du setter bilen i drive vil varsellampene lyse på skjermen. Etter få sekunder vil lampen skru seg av.

Er det forsvarlig hvis lampa lyser når du kjører?

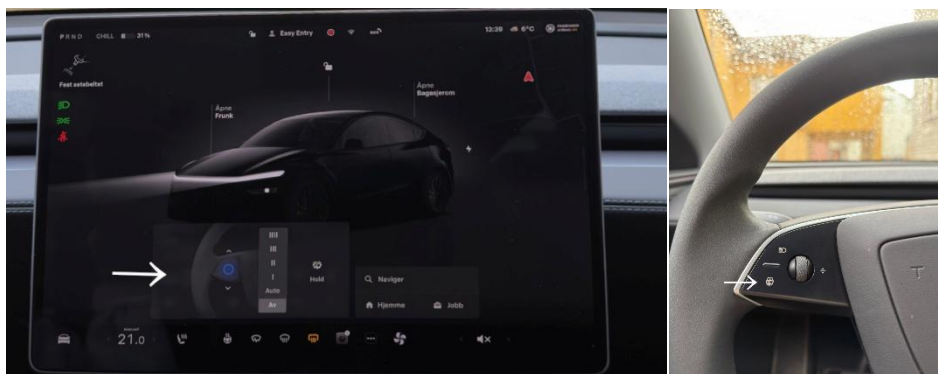
Bilen kan kjøres, men den har ikke ABS-bremser.
Bilen må på verksted.

TEMA 7 – BETJENING

Vindusviskere

Sjekk at vindusviskeren fungerer:

Trykk på denne knappen, da går viskerne en gang – og en meny dukker opp på skjermen (se bilde). Bruk hjulet på venstre side for å velge mellom ulike intervaller, auto eller av.

Hva sjekker du på pussebladene?

Sjekk at gummien sitter fast og om det er noe mellom gummien og vinduet, f.eks: snø eller barnåler.

Sjekk at vindusspyleren fungerer:

Hold inne viskerknappen for å vaske ruten til du får ønsket mengde spylervæske.

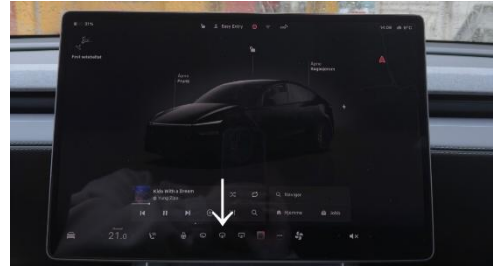
Varmeapparat

Still inn varmeapparatet slik at du fjerner is og dugg:

Trykk på dette symbolet.

1 trykk er duggfjerning.

2 trykk er avising (max).

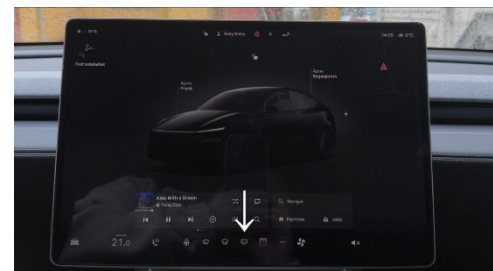

Still inn slik du vil ha det under kjøring:

Trykk på temperaturen for å komme inn i klimamenyen. Juster temperatur og vifte til ønsket nivå.

Slå på varme i speilene

Trykk på dette symbolet for å slå på varme i speil og bakrute. Slås på vis klimamenyen eller verktøylinjen.

Resirkulering

Dette symbolet er en resirkuleringsfunksjon som hindrer luft utenfra i å komme inn i bilen, og bilen resirkulerer luften som allerede er i bilen.

Hvis den er på for lenge blir luften dårligere, og det kan begynne å dugges på innsiden av rutene.

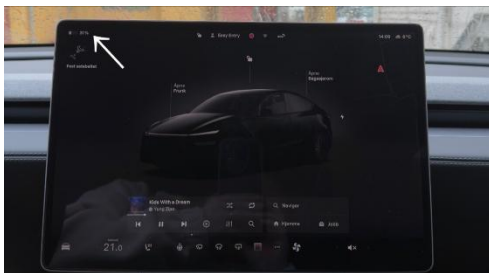

Rekkevidde

Sjekk hvor mye strøm du har på bilen. Veksle mellom % og antall km ved å trykke på tallet ved siden av batterisymbolet.

Ladeluke

Åpne/lukke ladeluke ved å trykke på ladesymbolet ved bilen på skjermen.

Rekkevidde

Ladeluke